

Handläggare
Kajsa Pärke
Telefon: 08-508 21 083

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2016-09-22

Strategi för Fossilbränslefritt Stockholm 2040

Remiss från kommunstyrelsen (dnr 134-175/2015)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Per Kjellander
Stadsdelsdirektör

Elisabet Tullgren
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslöt i samband med budget 2015 att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040. Dokumentet utgör stadens klimatstrategi och riktlinje för de klimatrelaterade målen i stadens miljöprogram 2016-2019.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna insatserna i strategin och att de ska följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS, där även miljöprogrammet är en del. Stadsdelsnämnden är endast direkt berörd av kravet på att vidta åtgärder för energieffektivisering med 10%. Här har stadsdelsnämnden begränsade möjligheter att vidta åtgärder.

Det förvaltningen saknar är en strategi för regional balans med fler arbetsplatser till söderort, vilket är en förutsättning för skapa ett hållbart och fossilfritt transportsystem.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för HR och extern service, som även har gjort en bedömning ur jämställdhetsperspektiv. Förslag till beslut bedöms vara neutralt ur jämställdhetsperspektiv. Remisstiden sträcker sig till den 26 september 2016. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 15 september 2016.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslöt i samband med budget 2015 att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040, och att utsläppen ska minska till högst 2,3 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) per invånare år 2020. Kommunstyrelsen presenterar tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden dessa uppdrag i en samlad strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040.

År 2012 uppgick de totala utsläppen i Stockholm till 2,5 miljoner ton CO₂e, varav energianvändning i bebyggelsen utgjorde 57% och transporterna 42%. Stockholms stad som organisation står för ca 10% av de totala utsläppen.

Stockholms stads beräkningar av utsläpp sträcker sig tillbaka till 1990. Utsläppen per invånare har från 1990 till 2012 minskat från 5,4 till 2,9 ton CO₂e. Den största utsläppsminskningen har skett inom uppvärmning av byggnader, genom utbyggnaden av fjärrvärmenätet.

Remissen i sammanfattning

Dokumentet utgör stadens klimatstrategi och riktlinje för de klimatrelaterade målen i stadens miljöprogram 2016-2019 och för målet om fossilbränslefrihet till 2040.

Målet i strategin innebär att det framgångrika arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser ska fortsätta och påskyndas. Men det finns stora osäkerheter i bedömningen av utvecklingen fram till 2040. Fossilbränslefrihet bygger på smarta tekniska lösningar och minskad efterfrågan på energi. Det går att nå målet med teknik som redan är känd idag. Men det kommer att krävas kontinuerliga strategiska beslut för att skapa förutsättningar att nå målet i tid.

Ett klimatsmart Stockholm innebär att klimatmålet inarbetas inom alla stadens verksamheter samt att några av stadens nämnder och bolagsstyrelser ges ett genomförandeansvar. Målet förutsätter också ett nära samarbete med invånare, näringsliv och andra offentliga aktörer. Den regionala utvecklingen har stor påverkan på stadens

möjligheter att nå målet, framför allt gällande kollektivtrafikutbud och fysisk planering.

Strategin utgör stadens riktlinjer för hur stadens verksamheter ska bli fossilbränslefria. Stockholms stad som organisation bör gå före i arbetet och bli fossilbränslefritt redan 2030. Många insatser ligger utanför stadens rådighet och strategin inbegriper ett antal utredningsuppdrag i syfte att ändra lagstiftningen.

Klimatmålet och strategin omfattar växthusgasutsläpp från all energianvändning inom Stockholms stads geografiska gräns från uppvärmning och kylning av fastigheter, vägtransporter, tåg och sjöfart inom kommunen, flyget vid Bromma flygplats upp till 915 meter, samt gas- och elanvändning för hushåll och verksamheter.

I målet ingår *inte* växthusgasutsläpp från stockholmares resor utanför kommunen, eller produktion av livsmedel, varor och tjänster som tillverkas utanför kommunen.

I strategin finns beräkningar över de utsläppsreduktioner som krävs för att nå klimatmålen. De insatser som läggs fram inom strategin är de som bedöms ge störst reduktion och där stadens nämnder och bolag har störst rådighet.

De insatser som föreslås i strategin är följande:

Hållbar energianvändning

- Fortum Värme ska avveckla kolanvändningen.
- Användningen av fossila oljor för spetslast hos energibolag, sjukhus, m.m. ska ersättas av förnybara bränslen.
- Öka anslutningarna till öppen fjärrvärme.
- Öka mängden förnybar el som produceras i staden.
- Verka för att styrmedel, lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri energianvändning.

Etappmålet 2,3 ton CO₂e till 2020 ska uppnås genom att staden vidtar följande åtgärder:

- Säkerställa klimatsmart fjärrvärme.
- Energieffektivisering med 10% jämfört med referensåret 2015 inom stadens verksamheter.
- Krav på att energianvändningen i nyproducerade byggnader, på av staden anvisad mark, ska vara högst 55 kWh/kvm.

- Egen energiproduktion baserad på solenergi motsvarande 10% av elanvändningen.

Miljöeffektiva transporter

- Handlingsplan för fossilbränslefrihet inom vägtransporter.
- Verka för att styrmedel, lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri transportsektor.
- Utredda åtgärder för fossilbränslefri sjöfart.
- Handlingsplan för fossilbränslefria arbetsmaskiner.
- Verka för att miljözoner införs i kommunen.

Etappmålet 2,3 ton CO₂e till 2020 ska uppnås genom att staden vidtar följande åtgärder:

- Minska biltrafiken.
- Klimateffektiva transporter i stadens organisation.

Resurseffektiva kretslopp

- Minska plasten i avfallet som går till förbränning.
- Öka produktion av biogas.

Kompensation

- Utredda möjligheten att skapa kolsänkor för att kompensera kvarvarande rester av fossila bränslen.

Fossilbränslefri organisation 2030

- Ta fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030.

För varje insats finns en eller flera facknämnder eller bolagsstyrelser utpekade som ansvariga för genomförandet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till de insatser som föreslås för att staden ska bli fossilbränslefri till 2040, och staden som organisation redan till 2030. Det är också positivt att de insatser som strategin lägger fram ska följas upp i stadsens integrerade ledningssystem, ILS, där även miljöprogrammet är en del.

Av de insatser som föreslås är det endast en där stadsdelsförvaltningarna är direkt berörda. Det gäller kravet på att vidta åtgärder för energieffektivisering med 10%. Genomförandeansvar har alla verksamheter, men i synnerhet fastighetsnämnden och de kommunala fastighetsbolagen.

Förvaltningen är positiv till energibesparingar, men har begränsade möjligheter att påverka energianvändningen i verksamheternas lokaler. Förvaltningen äger inte några fastigheter utan är hyresgäst hos de kommunala bolagen och fastighetskontoret, men även hos privata fastighetsägare. Beroende på hur respektive hyresavtal ser ut har stadsdelsförvaltningen antingen endast abonnemang för verksamhetsel, eller i vissa fall även fastighetsel, och i enstaka fall även eluppvärmning.

Som hyresgäst kan stadsdelsförvaltningen inte göra investeringar i annans fastighet, utan kan endast påverka förbrukningen av verksamhetsel, det vill säga el för belysning, datorer, köksutrustning och liknande. Det förvaltningen kan göra, och även har gjort, är en översyn av vilka vitvaror som behöver bytas ut. När det gäller Sisabs fastigheter (flertalet förskolor) har hyresavtalet ändrats så att Sisab står för all el. Det är ett steg i rätt riktning eftersom de som fastighetsägare kan göra energibesparande investeringar.

I inledningen till strategin nämns utmaningarna för samhällsplaneringen för att framför allt minska transportbehovet. Under rubriken *Utmaningar och möjligheter för fossilbränslefri vägtransportsektor* anges att staden har stor rådighet över den fysiska planeringen och kan därmed skapa en transportsnål stad genom en tät, sammankopplad och funktionsblandad bebyggelsestruktur.

Förvaltningen menar dock att när det gäller lokaliseringen av arbetsplatser har staden en högst begränsad rådighet. Trenden är att arbetsplatser försvinner från söderort, samtidigt som det byggs fler bostäder där. Det skapar en regional obalans med fler boende i söderort som har sin arbetsplats i city, Solna eller Kista vilket ökar belastningen på vägar och kollektivtrafik, och minskar möjlighet att skapa ett hållbart och fossilfritt transportsystem. Förvaltningen skulle gärna se att staden tog fram en strategi för regional balans, med en analys av hur staden kan påverka utvecklingen i önskad riktning, utifrån de planeringsverktyg som finns.

Bilaga

Remiss om strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040.

<http://bygg.stockholm.se/Hallbar-stad/Klimat/>